

В.О. Потапов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Є.М. Якушенко, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

О.Ю. Гриценко, інженер (*ХДУХТ, Харків*)

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ СУЧАСНОГО ІНЖЕНЕРА-ХОЛОДИЛЬНИКА

В умовах становлення ринкових відносин, входження України в європейський і світовий освітянський простір висуваються нові вимоги до професійної підготовки майбутнього фахівця.

Виходячи із сучасної ситуації на ринку праці, можна визначити ряд протиріч, характерних для вітчизняної вищої освіти: це протиріччя між можливостями одержання якісної освіти в умовах комерціалізації ВНЗ і зростаючими вимогами до професіонала, його компетентності з боку ринку праці; це протиріччя між принципами і методами навчального процесу та специфічними особливостями студентського віку та протиріччя між потребою суспільства у фахівцях та у той же час відсутністю стабільних соціальних гарантій молодим людям хоча б на якийсь термін.

Знання, вміння та навички, котрі молодь набуває й виробляє, навчаючись у ВНЗ, беззаперечно, є важливими. Поряд із цим сьогодні актуальності набуває поняття компетентності фахівця, що визначається багатьма чинниками, оскільки саме компетентності, на думку багатьох міжнародних експертів, є тими індикаторами, що дозволяють визначити готовність випускника до життя, його подальшого особистого розвитку й до активної участі в житті суспільства. Орієнтуючись на сучасний ринок праці, освіта до пріоритетів сьогодення відносить уміння оперувати такими технологіями та знаннями, що задовольняють потреби інформаційного суспільства, підготують молодь до нових ролей у цьому суспільстві. Саме тому важливим нині є не тільки вміння оперувати власними знаннями, а й бути готовим змінюватись та пристосовуватись до нових потреб ринку праці, оперувати й управляти інформацією, активно діяти, швидко приймати рішення, навчатись упродовж життя. Прогресивна освітня спільнота сьогодні ставить перед собою нове завдання – сформуванню в школяра та дорослого вміння вчитись.

Відповідно до сучасних вимог підготовка інженера-холодильника повинна стати більш індивідуалізованою, функціональною і ефективною. Провідним завданням на даному етапі

розвитку суспільства стає формування ключових компетенцій інженерів-холодильників – тобто їхньої готовності до використання засвоєних знань, умінь і способів діяльності в реальному житті. Рішення цього завдання припускає здатність викладача ВНЗ до залучення студентів до активної пізнавальної діяльності за допомогою створення необхідних умов для врахування їхніх особистісних структур.

Ефективність рішення, на нашу думку, залежить від створення наступних умов:

- робота інженера-холодильника повинна бути пов'язана з технологією та адекватною сучасною соціально-технічною ситуацією;
- інженер-холодильник повинен мати здатність до переосмислення цінностей і особистісних змістів своєї технічної діяльності; методичної рефлексії власного технічного досвіду;
- необхідна реалізація особистісних можливостей і творчих здатностей та інше.

Формування ключових компетенцій має на увазі високий рівень розвитку особистості самого інженера-холодильника. Актуальним у даному контексті стає питання про перегляд системи навчання студентів у інженерного напрямку у ВНЗ.

Для структурування навчального процесу у ВНЗ необхідно:

- ієрархічно впорядкувати його елементи, забезпечуючи встановлення взаємозв'язків між зазначеними компонентами відповідно до мети професійної підготовки студентів. Провідну роль при цьому повинен грати операційно-діяльнісний компонент навчання, що передбачає створення навчальних ситуацій з метою розвитку в студентів загально навчальних умінь як основи для формування відповідних професійних якостей і вмінь;

- орієнтувати способи такого структурування на виявлення найбільш важливих для особистісного розвитку й професійної підготовки студентів прийомів і методів роботи, пошук і фіксування послідовності їхньої реалізації з урахуванням методологічної ролі в процесі навчання. Це буде сприяти утворенню інтегративних зв'язків між його елементами, що визначають основні функції педагогічної системи.

Отже, поняття ключових компетентностей застосовується для визначення таких, що дають змогу особистості ефективно брати участь у багатьох соціальних та технічних сферах і які роблять внесок у поліпшення якості суспільства та сприяють особистому успіхові, що може бути застосовано до багатьох життєвих сфер.